

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrierile neretrate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se returnează.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Wux. Augenfeld & Kmeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII. Krászsbet-körút).
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și inver-
sională. — RECLAME pe pagina
8-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare
zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se pronunță la toate ofi-
cile postale din țară și din
afară și la d-rii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
nr. 30, etajul I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dăruirea acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un exem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 34.

Brașov, Sâmbătă 14 (27) Februarie.

1909.

Știrile rășboinice și exploatarea lor.

Toată discuțiunea în presa eu-
ropeană e predominantă astăzi de ști-
rile neliniștitoare despre un apropiat
războiu în Balcani, știri ce aproape
zilnic prezentă câte o nouă versiune
despre atitudinea cabinetului rusesc
și despre intențiunile, ce le au, și pașii,
ce voesc să-i întreprindă celelalte mari
puteri. Franța deși aliată cu Rusia,
își dă mari silințe să împiedece iz-
bucnirea unui războiu. Aceste nizuințe,
cari își au motivul lor bine cunoscut,
sunt firește sprijinite de Germania;
până acum însă ele au rămas fără re-
zultat. De un timp încoace Isvolski
tace și nici chiar guvernele, cu cari
stă în legătură amicabilă, ca cele din
Londra și Paris, nu mai sunt lămu-
rite despre intențiunile lui. Intr'aceea
Serbia merge înainte pe cărarea apu-
cată și printr'asta face, ca criza să
devie tot mai acută. Noul guvern al
concentrării și-a desfășurat programul
prin graiul ministrului-președinte No-
vacovici și acest program se resumă
în împrejurările date într'un cuvânt
„războiul“. Novacovici a declarat în
Scupștină, că Serbia nu poate ceda,
mai bine va peri, decât să renunțe
la existența ei, pe care n'o vede ga-
rantată, decât numai dacă se va face
destul pretenziunilor, ce le ridică Ser-
bia și cari sunt departe de a fi nu-
mai economice.

E semnificativ, că cestiunea răs-
boiului eventual cu Serbia este discu-
tată cu deosebire în Budapesta cu-o
feroare, care nu stă în proporție cu
fermitatea liniștită, ce o desfășură
cercurile politice din Viena în fața
evenimentelor. Pare că anume s'ar
intentiona de a se face presiune asu-
pra opiniunii publice maghiare prin
știrile rășboinice și comentarea lor
de cătă foile coaliției.

În fața încercărilor nereușite ale
corifeilor independenți de a dobândi o
soluție favorabilă în cestiunea băncii
independente, s'a susținut de repeți-
ori, pentru a documenta că amânarea
e pricinuită mai mult de situațiunea
exteroară critică și că războiul ame-
niunțator apasă și asupra cestiunii
băncii și o ține în loc cu *vis major*,
că numai această împrejurare e
cauza, că „voința națională“ n'a pu-
tut fi până acuma satisfăcută.

Pe când în Viena se dă încă
expresione speranțelor, că toate se
vor întoarce iarăși spre pace, printre
deputații unguri dela Budapesta se
vorbește deja de amânarea dietei din
cauza iminentului războiu și de multe
altele în legătură cu aceasta. În ce
privește cestiunea băncii se afirmă că
pentru cazul unui războiu trebuie să
rămână în ființă banca austro-ungară
așa cum este, fiindcă altfel nu se vor
putea procura creditele necesare pen-
tru purtarea războiului. Și nici că
mai începe îndoială, că așa este în
adevăr. Schimbări așa de mari și ra-
dicale, cum ar fi aceea a înființării
de bănci naționale independente la

Viena și la Budapesta, nu se pot face
în timpuri așa de critice, când mo-
narhia se află în ajunul unui războiu.

Critica situațiune din afară de
mult joacă un mare rol în aprecia-
rile ce le face presa coaliției asupra
rezultatelor nizuințelor ce le pune
guvernul în realizarea postulatelor
„națiunii“. Articollii acestor foi, scriși
pentru a liniști opiniunea masselor
alegătorilor cu privire la mersul
incet și neroditor al acțiunii
guvernului, se sfârșiau în timpul
din urmă tot cu refrenul, că în fața
situațiunii critice exteroare nu s'a
putut face sau dobândi mai mult.

În momentele de față când se
pare, că și Kossuth s'a întors dela
Viena fără de vr'un rezultat mulțu-
mitor, le este chiar binevenit celor
din coaliție a varia tema despre *vis
major*, ce apasă asupra mersului nego-
cierilor cu Viena în urma încercărilor
din Balcani, și nimic nu ar putea să
ajute mai mult guvernului de a scăpa
din strimtoare decât o eventuală amă-
nare a dietei.

In jurul audienței lui Kossuth. Ziarul
»Budapesti Hirlep« este informat că în au-
diența de alaltăeri a ministrului Kossuth
s'a discutat și asupra situațiunii politice
externe. Același ziar este informat că Maj.
Sa a urgentat în faidiența cestiunea fu-
ziunii partidelor maghiare, deoarece nu-
mai având o majoritate unitară cu un pro-
gram unitar se poate asigura pentru un
timp mai îndelungat liniștea și o activi-
tate parlamentară normală.

La cina comună de ieri seara a mem-
brilor partidului independist dep. Hollo a
pus lui Kossuth întrebări cu privire la
banca independentă. Kossuth a răspuns că
timpul actual nu e potrivit pentru a face
declarații, atât poate însă spune, că banca
independentă se va face.

Din dieta ungară. În ședința de ieri a
dietei s'a primit după o scurtă dezbateră
proiectul despre stabilirea contingentului
de recruți și în a treia cetire. Mâne pro-
iectele votate vor fi înaintate spre primire
casei magnaților.

Deputații maghiari sunt în măsură
mare preocupați de situațiunea exteroară
a monarhiei. Prin culoare și prin cluburi
nu se vorbește de alta, decât de războiul
apropiat. În clubul partidului popular s'a
susținut alaltăeri seara că războiul cu Sâr-
bia e iminent și că în scurt dieta va fi
amănată.

Legea de emigrare. Din Fiume se
anunță, că ministrul Adrassy a convocat
pentru astăzi o conferență în care se va
lua în dezbateră proiectul noii legi pentru
emigrări. La această consfătuire a fost
chemat și locțiitorul de guvernor al Fiu-
mei, contele Wickenburg.

Când se va întruni parlamentul aus-
triac. Un consiliu de miniștri austriaci,
ținut alaltăeri, a decis convocarea parla-
mentului austriac pentru 9 Martie st. n.
Dacă străduințele depuse pentru organi-
zarea unei activități normale a parlamen-
tului vor rămânea zadarnice, camera va fi
din nou închisă. Încercările partidelor ger-
mane, de a forma o coalițiune a partidelor
parlamentare, n'a avut rezultatul dorit. De-
putații polonii și social-democrați s'au de-
clarat contra unei atari coalițiuni.

Protocolul înțelegerii austro-turce.
Cu prilejul consiliului de miniștri de alaltăeri
marele vizir a chemat în cabinetul
său pe consilierul de legațiune austriac,
Kolossa, și l'a înștiințat că consiliul de mi-
niștri a adoptat protocolul și-l va trimite
chiar noaptea aceasta Sultanului. Consiliul
de miniștri a acceptat protocolul austro-
turc cu modificările propuse de Austro-
Ungaria. Protocolul semnat de consiliul de
miniștri se va comunica azi Sultanului și
după aceea se va supune și aprobării par-
lamentului turcesc.

Cum cugetă noul ministru-președinte
sârbesc Novacovici asupra conflictului cu
Austro-Ungaria se poate vedea din urmă-
toarele pasaje ale vorbirii, ce a ținut'o el,
în ședința secretă a Scupștinei înainte cu
șase săptămâni. El zise atunci: »La con-
gresul din Berlin... poporul slav a fost
grozav de pedepsit prin sfârticarea unirei
sale. De aceea poporul sârbesc cu arma
în mână trebuie să spună Europei de ce
are trebuință ca să poată trăi. Treizeci de
ani a fost împiedecat acest popor să tră-
iască liber, fiindcă Austro-Ungaria a lucrat
în tot timpul, ca să facă din Serbia o pro-
vincie a sa economică. Serbiei nu-i rămâne
acuma alta, decât a nizei să se emancipeze
și politicește de Austro-Ungaria, cum a în-
ceput să se emancipeze economicște. În
ziua aceea fatală, când s'a încrezut Aus-
tro-Ungariei ocuparea Bosniei și a Herțe-
govinei, Serbia n'a căpătat decât indepen-
dența formală. Principiul »Balcanii popoa-
relor balcanice« poate să fie asigurat nu-
mai printr'o confederație balcanică. În pro-
gramul statului sârbesc trebuie să se ia
postulatul, ca Europa să-i asigure integri-
tatea, căci exemplul, ce s'a dat cu anexi-
unea Bosniei și a Herțegovinei ne arată,
că și Serbia e expusă unui pericol. Serbia
trebuie să răsbune pedeapsa, ce s'a impus
poporului sârbesc prin tractatul dela Ber-
lin (aplauze). Guvernul sârbesc trebuie să
respingă compensațiunile economice, ce le
oferă Serbiei Austro-Ungaria și cari în
momentul de față sunt o ofenză pentru
poporul sârbesc (Aplauze). Postulatul nos-
tru înaintea Europei trebuie să fie autono-
mia pentru Bosnia și Herțegovina«.

Înăsprirea crizei balcanice.

Iată cum apreciază organul ministe-
riului de externe austro-ungar »Fremden-
blatt« situațiunea gravă produsă prin at-
titudinea provocătoare a Serbiei:

»Senzul politicei noastre față de hăr-
țuelile sârbești, și anume dorința noastră
de a menține pacea și răbdarea până la
ultima extremitate admisibilă, nu s'a schim-
bat. Acest fapt este cunoscut în Europa și
nu poate fi depărtat din judecata publicu-
lui european prin travestiri și presupu-
neri.

»Ceeace voește Serbia în realitate nu
e nici decum îndoios. Serbia cere azi părți
din Bosnia pentru ca pe viitor să pună
mâna pe ea întreagă. Nu e nici o îndoială
că întreaga politică și toate armările Ser-
biei sunt îndreptate exclusiv în potriua
noastră.

»Dacă Serbia e de părere că politica
ei trebuie să fie rășboinică și că această
politică rășboinică trebuie să fie îndreptată
în contra noastră, aceasta singură, Serbia
ca stat independent are să o decidă; însă
este bine înțeles că politica Austro-Unga-
riei trebuie să tragă consecințele pe cari
orice putere care e geloasă de demnitatea
sa proprie le-ar socoti ca necesare și în-
dispensabile.

»Aceasta va trebui să se ia în consi-
derațiune la Belgrad și de asemenea ma-
rile puteri nu trebuie să o piardă din
vedere«.

— »Budapesti Hirlep« publică urmă-
toarea declarație a unei persoane politice
distingse austriacă: »Se pare că Austro-
Ungaria e în ajunul unui războiu, Dacă
Rusia nu se va resgândi în ultimul mo-
ment și sub povara grelei răspunderi nu
va lăsa Serbia în soarta ei; și dacă Ser-
bia nu se va gândi mai mult la interesele
ei proprii la viitorul ei național și la in-
dependența ei, decât la interesele dinastiei
Karagheorghievici, atunci în primele 10 zile
ale lunii Martie corpurile 3 și 4 de ar-
mată austriacă vor intra în Serbia, iar
monitoarele de pe Dunare vor bombardă
Belgradul.

Atitudinea puterilor.

— Conform știrilor telegrafice din
urmă, guvernul francez atât a intervenit
la Belgrad pentru menținerea păcii, încât
se poate crede că Serbia va înceta cu agi-
tațiunile ei în contra Austro-Ungariei. Totul
depinde însă și dela atitudinea Austro-Ungariei,
dacă aceasta ar face cunoscut cât
mai repede, care-i sunt concesiunile ce le
va acorda Serbiei pe teren economic, după
cum a pus în vedere. La Paris se aprobă
punctul de vedere al Germaniei, ca Pute-
rile să intervină la Belgrad și nu la Viena.

— Președintele Dumei a declarat
unui ziarist că, primirea strălucită a prin-
țului Ferdinand la Petersburg a fost o de-
monstrațiune în contra Austro-Ungariei.
Vizita suveranului Bulgariei e o probă că
între Rusia și Austro-Ungaria nu există
relații cordiale. Bulgaria se va sprijini de
aici înainte exclusiv pe Rusia.

— Ziarul parizian »Le Figaro« pu-
blică o convorbire cu ambasadorul sârbesc,
care spune că orice demers s'ar lua la
Belgrad, e de prisos, o tendință rășboinică
nu există în Serbia. Articolul mai spune
că s'au luat măsuri extraordinare de înar-
mare însă atitudinea guvernului și a po-
porului în general e pacinică. La sfârșit
spune că Serbia nu urmărește o politică
de cucerire, dar că se află în joc existența
economică a Serbiei. În urma politicei co-
merciale, Austria a făcut cu neputință
viața Sârbilor.

— Cercurile oficiale și politice din
Bulgaria sunt foarte îngrijate de noua fază
a conflictului austro-sârb. Ultimele știri
primite cu privire la acest conflict, dove-
desc că situațiunea e mult mai gravă decât
se credea. Cu toate desmintirile date, Rusia
a promis ajutorul său Serbiei, în caz când
conflictul ar duce la un războiu.

— La Londra se crede în menținerea
păcii din două cauze: Mai întâi, pentrucă
principele Nichita, care cedase conducerea
războiului Serbiei, acum a declarat, că
vrea mai întâiu să vadă ce va hotărâ con-
ferența europeană. Al doilea, pentrucă ba-
ronul de Aehrenthal e firm decise, ca în-
dată ce va expira tratatul de comerț cu
Serbia, să-i acorde aceleia compensațiuni
economice considerabile și să-i dea dreptul
ca să transporte produsele ei pe drumurile
de fier spre mare în vagoane sigilate. Dar
despre compensațiuni teritoriale nici vorbă
nu poate fi. Sub nici o condițiune Austro-
Ungaria nu va acorda nici un petec de
pământ, nici Serbiei, nici Muntenegrului.
Aceasta să o știe toate puterile, cari vor
să facă servicii prietenești Serbiei. Se mai
afirmă că Anglia, Franța și Italia se silesc
din răspuleri să colaboreze la menținerea
păcii și Rusia nu e rășboinic dispusă. Un
punct negru rămâne însă din nenorocire
la orizont: antipatia personală ce există
între Isvolski și baronul de Aehrenthal.

— Alaltăeri s'a așteptat în Antivari so-
sirea unei corăbii rusești cu arme și mu-
nițiune destinate pentru Muntenegru.

Noul ministeriu sârbesc.

Noul cabinet sârb. Din Belgrad vine
știrea, că cabinetul a fost constituit ieri

Romulus I. Papp ne aduce la cunoștință, că și-a deschis cancelaria advocațională în Oradea mare. Tisza Kálmán tér Nr. 3.

Reuniunea hotelierilor, birtașilor și cazăgilor din Brașov invită la petrecerea lor, ce se va ține în 3 Martie n. în sala Redutei orașului. Intrarea de persoană 1 cor. 60 b. de familie 3 cor.

Vaporul »Impăratul Traian« în pericol. În ziua de 18 Februarie n., vaporul »Impăratul Traian« a plecat din Constanța, ca de obicei, în cursă spre Constantinopol. Din cauza cărmei defectuoase și a mărei care era foarte agitată, vasul a plutit în voia întâmplării în largul mării timp de 8 ore. De unde trebuia să ajungă la 11 dimineața în Constantinopol, »Impăratul Traian« a ajuns la 7 ore seara. Dar nici aici el nu a putut acostă, din cauză că, pe drum își pierduse ancora. Vaporul atunci a trebuit să se retragă în larg, unde a stat până dimineața, când marea s'a liniștit și când reintorcându-se a putut acostă. D-l Columb, intendentul vaporului, și-a strivit un deget dela mână, iar un marinar, surprins de uriașele valuri, cari pătrunseră chiar prin cabină, a fost izbit cu atâta furie, încât s'a ales cu un picior zdrobit.

Ciocnire de trenuri. Ni se comunică că eri seara după oarele 10 trenul accelerat de către Budapesta sosind în gara din Brașov s'a ciocnit cu ultimele vagoane ale trenului de Făgăraș, care vagoase cu două minute înainte în gară. Spre noroc ciocnirea n'a fost puternică. Mașina trenului accelerat s'a stricat, iar călătorii s'au ales cu o mică spaimă.

Un bust lui Hașdeu în Câmpina. Dem. T. Stefanescu, primarul orașului Câmpina, a luat inițiativa de a ridica un bust lui Hașdeu în Câmpina. Un corespondent al »Minervei« a avut o convorbire cu d. Stefanescu, care i-a comunicat între altele următoarele:

»Am considerat ca o datorie pentru câmpineni, mi-a spus d. Dem. T. Stefanescu, a cinsti memoria lui Hașdeu printr'un bust în Câmpina, unde și-a făcut un adăpost pentru bătrânețele sale, un loc merit să-și sfârșească în odihnă viața. Aici el a construit, sub misterioasă inspirație spiritistă a ficei sale acel monument de arhitectură, de poezie severă și simbolică, *castelul Iulia Hașdeu*, care va lega numele orașului nostru de istoria culturii românești. Ținem să răsplătim dragostea cu care ne-a onorat Hașdeu, ținem să aducem un omagiu maroului om, care și-a închinat viața pe altarul culturii și luminei neamului, și de aceea am luat inițiativa de a ridica un bust. Am format un comitet mormon din poetul Cincinat Pavelescu, Gh. Dimitrescu, un distins avocat al Stelei Române, care l'a iubit și admirat mult pe Hașdeu, și din mine. Primăria Câmpinei a subscris 500 lei. Vom ține conferințe, vom da serbări, vom alerga și stărui pentru a strânge fondul necesar acestui bust. De altminteri sculptorul Spaethe ne-a făgăduit că ne va executa acest bust pe prețul cel mai avantajos. Bustul va fi așezat în parcul primăriei.

O invenție importantă. La Paris face acum multă senzație descoperirea așa numitelor »Verre-Soleil«, cari aplicate în locul geamurilor la fereastră, au proprietatea de a aduce lumină în gangurile și subsolurile cele mai întunecoase, în cari pentru a se putea avea lumină, este nevoie de a se arde gaz sau electricitate. Prin aplicarea sticlelor »Verre-Soleil«, până la apusul soarelui, nu mai e nevoie de gaz, electricitate, etc., lumina adusă prin geamuri, fiind exact ca afară.

Duel între un deputat rus și doamna Filozofov. Se anunță din Petersburg, că deputatul Puriskevici a adresat doamnei Filozofov o scrisoare insultătoare, în ceștiunea străduințelor acesteia pentru emanciparea femeilor în Rusia. D-na Filozofov l'a provocat la duel pe deputatul puțin galant, și Puriskevici a acceptat duelul. Astfel, lumea va asista acum pentru prima oară, la încrucișarea săbiei între un bărbat și o femeie.

Pentru masa studenților români din Brașov s'au mai făcut următoarele contribuții:

Cu lista de colectă Nr. 114. (Colectant: Stefan Popoviciu, cl. IV gimn): Iosif Comanescu, paroh, Dumitru Popp, învățător pensionat, câte 2 corone; Stana Popoviciu, Virgil Pop, paroh, Zaharia Anghel, Stefan Mihai, câte 1 coroană; Sora Comșea Mitrea, negustoriță 3 cor., Neculae Șurariu, econom, Ioan Galcă, econom câte 40 bani. *Cu total 11 Cor. 80 bani.*

Cu lista de colectă. (Colectant Gavril Codrin, cl. V. g.): Ioan Codrin I. Gavrilă, Ioan Ardeu, Ioan Borza câte 2 cor.; Spiri-

don Codrin 4 cor.; Nicolae Șerban, Stefan Brădean câte 1 cor. *Suma 12 Cor.*

Primească generoșii donatori sincerile noastre mulțămite. — *Direcțiunea școalelor medii gr. or. rom. din Brașov.*

Dela petrecerea din Teiuș. Suntem rugați să dăm loc următoarei declarațiuni: »La petrecerea aranjată în 23 crt. de un jidan din Teiuș în șirul aranjerilor figurează și numele subscrișilor. Nu știm cum, dar noi nici când nu ne-am dat învoirea de a ne pune numele nostru în acele invitări, deci declarăm aceasta de o apucătură mârșavă ovreiască«. *Dr. Marian Rusan, P. L. Bitea.*

O escadră aeriană a armatei engleze. »Standard« scrie că, de doi ani, fac autoritățile militare engleze cercări felurite cu baloane și cu aeroplane. Specialiștii lucrează în taina cea mai desăvârșită, în ținuturi depărtate, pustii și bine păzite. Lucrătorii, mecanicii, etc. cari iau parte, habar n'au unde e locul de experiențe. În Londra li închid în vagoane cu ferestrele astupate cu perdele groase și nu li-se spune încotro pleacă. Ofițerii și tehnicii pregătesc cadrele escadrei zburătoare. În frunte e locotenentul Billing. Acesta a găsit în Cambridge un loc viran unde se face un cheu cu șoprurile și atelierele trebuitoare pentru 24 de aeroplane. Această escadră o va primi ca oficială armata engleză. Bani au dat o mulțime de bărbați de frunte.

Dela magistratul orașului Brașov primim spre publicare următoarele: După cum aflăm, ministrul reg. ung. de interne a aprobat atât statutul de canalizare cât și pe cel de scos apele din case și curți. Fiindcă amândouă aceste statute s'au tipărit și sunt de însemnătate deosebită dar mai cu seamă fiindcă statutul acesta din urmă atinge de aproape interesele proprietarilor de case și alte realități, de aceea e de recomandat, ca fiecare proprietar de casă spre orientare să-și procure aceste statute. Numitele statute se pot căpăta cu 30 fileri în biroul oficiului economic orașenesc. (Strada Aurarilor Nr. 5. II. Ușa 3.)

Fieca lui Napoleon III. În Senlis trăia de mai mult timp contesa de Pommere, recunoscută ca fiecă naturală a lui Napoleon III. În timpul din urmă însă contesa nu mai era văzută nicăiri și locuința ei părea pustie. Faptul acesta a atras atenția poliției. Doi polițiști, forțând ușile, au intrat în locuință și au aflat-o pe contesa în mijlocul unei mari murdării, încunjurată de cloțani. Pe padiment erau risipite bancnote și hârtii de valoare, cari reprezentau suma de 150.000 franci. Contesa, deși aproape moartă de foame, s'a opus cu încăpăținare cererii polițiștilor de a mânca. S'a constatat că contesa era cuprinsă de alienație mentală. Ea a fost înediat transportată în ospiciul dela Clermont.

Un candidat de avocat cu praxă bună află, pe lângă condițiuni favorabile aplicare momentană în cancelaria avocatului Dr. Alexandru Morariu din Elisabetopol (Erszébetváros.)

Varietăți.

Un explorator norvegian, Roald Munsden care prin anii trecuți a mai făcut o călătorie spre pol. încearcă acum una și mai lungă.

Intenția lui, de altfel, nu este ca să se ducă mai departe decât au putut ajunge alții, ci, prin locurile străbătute până acum, să facă cercetări. Se va folosi de același vapor de care s'a folosit îndrăzneța expediție a lui Nansen.

Pe vapor se va pune morinde pe un timp de 7 ani. Exploratorii socotesc că expediția va dura 5 ani și jumătate, de parte de orice așezare omenească.

La 30 Ianuarie Congresul din Washington a votat un credit de 2 milioane și jumătate, destinat pentru construcția de aeroplane și dirigeabile trebuitoare apărării naționale.

Pe de altă parte *World*, marele ziar din Newyork, a oferit un premiu de 50.000 de lei inventatorului, care va săvârși în navigația aeriană actul paralel călătoriei celei dintâi năi, ajutată de vapor, a lui Fulton.

În Noiembrie 1909 se implinesc 100 de ani de când, în prezența unei mulțimi uimite, vasul cu vapor al lui Fulton străbătu 228 de kilometri prin marea de Hudson.

În Noemvrie viitor se va putea vedea un vas de apă însoțit de mașini submergibile.

Iată o instituție, o școală care desvoaltă în tinerime spiritul de ordine, de disciplină și de organizare. Sunt în America școli cari funcționează ca și niște comune. Elevii din clasele superioare au singuri dreptul de alegători. Ei aleg pentru toată școala un primar, un inspector sanitar, un cashier și un secretar. E un fel de parlament, un fel de conziliu comunal în care, ce e drept, nu se discută chestiuni de administrație comunală, ci problemele cele mai arzătoare ale filosofiei și, de asemenea, incidentele ivite între școlari. În afară de acest »înalt« conziliu, fiecare clasă își are tribunalul său pentru judecarea neînțelegerilor dintre colegi.

Dar pe lângă, că această organizație desvoaltă oarecari însemnate virtuți cetățenești în viorii cetățeni, ea, pe lângă acest joc plăcut *de-a administrația*, menține o adevărată disciplină în școală și scutește pe directori de a se folosi de mijloace mai puțin norocoase pentru menținerea ordinii și disciplinei în școlile lor.

De bunăseamă mișcarea revoluționară din Rusia a găsit și găsește părtași printre studenți nu numai pentru spiritul umanitar, care domnește prin cercurile tinerimei universitare rusești, ci și din pricina mizeriei care apasă ani de rândul pe mulți dintre studenți.

Astfel pe zidurile universității din Kiev se pot citi afișe de cuprinsul următor: »Camarazi, ajutați-mă! Mi s'au vândut toate lucrurile. Dați-mi puțină să agonisesc câteva copeici. Știu să desemnez, să copiez manuscrise, să fac corecturi, să fotografiez«. (Urmează numele și adresa).

Și alt anunț: »Soția unui student vrea să spele și să calce rufe. Lipsă mare! Dați-mi de lucru, fie-vă milă!«

M.

Diverse.

Armata sârbească se împarte în armata națională (narodna vojska) și miliții. Armata națională se împarte în trei chemări: cea dintâi cuprinde cadrele permanente și rezerviștii lor; a doua și a treia nu au cadre permanente, deci trebuie înjghebate în pripă la vreme de mobilizare; pentru cadrele chemării a treia și ale miliției nu s'a prevăzut aproape nimic. În cele trei chemări stă ori cine 25 de ani, dela 21 până la 45; în miliții, pe de o parte, de la 18 până la 20 și de la 45 la 50. În armata permanentă slujba e de 2 ani — la pedestrimii de regulă numai 1 an și jum. — și 9 ani în rezervă.

În chemarea a doua și a treia, 6 și 8 ani. Deci armata în stare de războiu cuprinde 17 contingente (a 13.000 pe an). În chemarea 1-a — 11 ani — 143.000 de inși; în a doua 78.000, deci în total amândouă chemările 221.000. Pentru chemarea 3-a, 104.000 și pentru miliții încă pe-atâta, deci la un loc 208.000. Sau la un loc 429.000 de oameni. Socotind însă 14 la sută pierderi prin moarte, putem socoti 122.000 în chemarea 1-a; 66.300 în a doua, deci 188.000. Pentru garnizoane și alte slujbe mai trebuie 88.000.

În 1907 s'au întrebuințat 46 de milioane pentru armată, din care 30 pentru 224 de tunuri cu tragere repede dela Schneider, pentru chemarea întâia, chemarea a doua are tunuri Bange de 8 centimetri. Au cheltuit 13 milioane pentru 30.000 de puști Mauser și pentru 50 de milioane de cartușe și pentru prefacerea a 80.000 de puști Koka cu magazine și 3 milioane pentru alte lipsuri ale înarmării.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 26 Febr. De două zile circula în Camera zvonul că ședițele se vor amâna din cauza războiului cu Serbia. La întrebarea unui deputat, Wekerle a declarat azi: »Eu sunt de părere, că parlamentul nu trebuie să se închidă nici în cazul unui războiu«.

Belgrad, 26 Febr. Ministrul-președinte Novacovici dă cetire unei declarațiuni a guvernului, care zice că noul cabinet este alcătuit din reprezentanții tuturor partidelor pentru că ceasul de azi impune în mod imperios un acord intern și protecțiunea intereselor sârbești în afară. (Vii aplause) Dreptul natural al Serbiei la viață, drept care este confirmat și prin convențiuni internaționale, este combătut astăzi prin forță. Acest drept este convențional numai pentru

că în convențiunile internaționale până acum nu se prevăzuseră toate condițiunile și toate consecințele acestui drept; rădăcinile acestei chestiuni naționale nu pot fi distruse în inima poporului și atâta vreme cât va exista Sârb pe pământ, el va striga: trăiască națiunea! *trăiască Piemontu sârb!* Guvernul, hotărât să se devoteze chestiunii externe și apărării chestiunii sârbești în fața marilor puteri, are nădejdea că se va bucura de tot concursul comun și de prudența tuturor. Guvernul apelează la toți Sârbii ca să-și facă datoria civică să sprijine guvernul în indeplinirea misiunii sale spre a crea o bază unică pentru un mai bun viitor al Serbiei. (Salve de aplause entusiaste.) Skupștina aclamă cu entuziasm pe regele și guvernul său, precum și pe boznieni și herțegovineni. Președintele adunării Iovanovici propune să se afișeze această declarațiune. Propunerea este primită în unanimitate cu entuziasm. Skupștina trece la ordinea zilei.

Belgrad, 26 Febr. Partidul războiului nu e mulțumit cu declarațiunea guvernului și așteaptă una mai energetică.

Berlin, 26 Febr. »Vosische Zeitung« anunță că plecarea în concediu a ambasadorului austro-ungar din Belgrad s'a făcut în urma unui ordin din partea guvernului său. S'a aflat de către guvernul austriac, că se puseseră la cale atentate contra ambasadorului austriac. Un grup de voluntari hotărâseră să spargă geamurile dela ambasadă și să-l insulte pe Forgach. După altă versiune ar fi fost chiar vorba de un atentat cu bombe. Pentru a-l salva pe contele Forgach, i s'a comunicat acestuia să părăsească postul său.

Dela Librăria »Gazetei«

se pot procura

următoarele cărți literare dela scriitorii noștri de valoare: Cor

Iorga: »Istoria Românilor în chipuri și i-oane«	2-50
»Gânderi și sfaturi«	1-50
»Neamul românesc în Bucovina«	1-50
»Cavinte adevărate«	2-50
»Sate și mănăstiri«	2-50
S. Nădejde: »Robia Banului«	2-
»Patimi«	2-
Smară: »Corbul cu pene de aur«	2-50
Speranță: »Teatru sătesc, Mireasa«	—50
»Curcunii«	—50
»Lângă Pământ«	—50
Tănăsescu: »Peatru de școală«	1-
Slavici: »Manea«	2-50
A. O. Maior: »Biblioteca copiilor« vol. I. și II. a	1-60
Elena Farago: »Versuri«	1-50
Bolcaș: »Năvăliri barbare«	1-
»Ciocărlan: »Traiul nostru«	1-50
Iosif St. O.: »Credințe«	1-50
Manolache Ho'da: »«	1-50
Iules Brun: »Moșneagul dela mune«	1-50
Cosbuc: »Fire de tort«	2-0
»Povestea unei coroane de oțel«	1-50
»Sacotala« Traducere liberă după Calidasa	5-
»Căntece de vitejie«	1-
Cujbă: »Povestiri din copilărie«	2-
»Caragiati: »Note și schițe«	2-
Al. Florini: »Povești populare«	2-
Iosif: »A fost odată«	1-
Moruzi: »Rușii și Românii«	Cor. 1-50
Răznavanul: »Popasuri vânătoarești«	1-50
Iorga: »Negotul și meșteșugul«	2-50
Bărsan: »Visuri de noroc«	2-
Negoescu: »Fabeli și fabuliști«	1-25
Slavici: »Vatra părăsită«	2-
»Din bătrâni«	2-50
Sandu Aldea: »Două neamuri«	1-50
Ezzelli: »Epigrame«	1-50
Mera: »Din lumea basmelor«	3-50

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu

Redactor respons.: Victor Braniso.

Duminică în 28 Februarie st. n. a. c. la 3 aare p. m. se va ținea licitație în scris și verbal în localul Școlii Frobeliane a comunei bisericesti „Martinsberg“ Strada lungă Nr. 71, pentru arândarea a unei părți de pământ, sub Nr. top 10447 în estindere de 19 jugăre, 228 stânjini cuadrați (situată la Ghimbășel lângă fosta moară Hesshaimer).

Condițiile de licitație și a contractului se pot vedea la Domnul curator bisericesc **Karl Platz**, strada lungă Nr. 93.

Brașov, 12 Februarie 1909.

Gustav Schiel,
Prediger.

Nr. 18/1909.

Publicațiune.

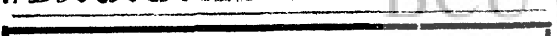
Pentru renovarea și adaptarea bisericii gr. ort. din Riușor protopresb. Făgăraș, să scrie licitațiune minuendă pe ziua de 15(28) Februarie a. c. la 2 oare p. m., carea se va ținea în localul școlii noastre confesionale.

Planul și preliminarul de spese, aprobat de Preavenerab. Consistor archidieceșan cu Nr. 12295 Epitr. din 18(31) Octombrie 1908, precum și condițiunile se pot vedea la oficiul parochial.

Doritorii de a lua în întreprindere această lucrare, au să depună vadiu 10% în bani gata sau hârtii de valoare, — după suma preliminară cu 5000 coroane. — Peatra, cărămida și nășipul trebuincioș, le dă comuna bisericească.

Riușor, în 18(31) Ianuarie 1909.

Vincentin P. Grama, Samoila Dimboiu,
peroch. not

Vițe nobilitate

liforează
cu garanție,
asortiment o
gat de tot so-

ul, firmă de mulți ani recunoscută ca prima și foarte solidă:

Prima Pepinerie cu vițe nobilitate de pe Târnava.

Proprietar: Fr. CASPARI,
Mediaș Nr. 24 (Ardeal).

Cereți Catalogul prețurilor!

Catalogul conține sursoși de recunoștință din toate părțile țerei. Proprietarii de vițe, înainte de a comanda își pot câștiga siguranța verbal sau prin scris la persoane cunoscute, despre soliditatea firmei de sus. [951,13-31]

Prea Stimată Familie!!

Vă rog a lua la cunoștință că, mărimdu-mi prăvălia, fiind de prezent cea mai mare și românească, Vă pot servi cu **toate soiurile de manufactură bună și ieftină**, satisfăcând toate gusturile. Sub condiția „Solidă“ și pe lângă prețurile cele mai moderate: **Delinuri franceze, Ștofe moderne, Umbreluțe de mademoiselle, cele mai fine cretoane, zefiruri și multe soiuri „Sublime“ de pânzături**

BOEME.

Pălării, galele, cravate pentru Domni. Țesături, Arniciuri, Bumbăcării și mătasa de — cusut — cu preț redus.

NB. Domnișoarele, cari vrea să fie fericite, să procure trusourile „numai“ dela mine.

Cereți și ve-ți afla!

Semnez cu toată stima

Turda, 1909 I. c.

(493,2-3.)

De bună seamă

cetește acest bun sfat!

Vestea bună ajunge departe. Această zicală se potrivește și la „Franzbranntwein“, a cărui faimă a ajuns și la noi; de aceea vom spune, de ce e atât de iubit acesta.

„Franzbranntwein“
ca păstrătorul vieții!

Fie cineva însurat, fie fără nevestă, e oare bine, ca să aibă la casă un leac, cu care să-și ajute, îndeosebi dacă s copii la casă, dacă are vr'unul durere de cap, ori de stomah. În fiecare familie sunt de aceia, cari nu pot dormi, ori sunt nervoși, au reumă, îi doare spinarea, sau se simte slab ori ametește? În astfel de cazuri folosește „Franzbranntwein“, care nu numai întărește mușchii, ci dacă se ține cineva de îndrumările date face servicii, cari nu se pot plăti cu bani.

Tinerii de multe-ori cad jos de muncă, după care vine boala. De aceea e bine, ca cel ce lucră mult dimineața și seara să-și frece membrele, peptul capul cu „Franzbranntwein“ și puterile i-se înnoșă deplu.

„Franzbranntwein“ se capătă pretutindeni, dar la cel adevărat pe sticlă e figura unui bărbat.

Se preparează numai în laboratorul „KOSMOS“ din GYÖR, chem'c al lui!

se plătește înainte 30 fil., 40 fil., 1 și 2 coroane pentru o sticlă.

„Franzbranntwein“
ca medicina întăritoare la cap.

Cunoști pe cineva, care a foșit „Franzbranntwein“? Oamenii bătrâni întinerese.

Văzuta-i om sgriburind de frig? Nu ar tremura, dacă și-ar freca cu cmintita medicină. Nu numai frigul, ci și căldura, asudarea o împedecă.

La câți oameni nu le pute gura? Dacă însă ș-ar clăti gura în fie-care dimineață și seară cu apă amestecată cu „Franzbranntwein“, gura capătă miros plăcut, dinții nu se seorburesc, nu capătă omul dureri de stomac.

Și frumusețea părului o susține amintitul medicament. Impedecă căderea părului și înărunțirea de cu vreme.

de unde se trimite ori unde cu rambursă, ori dacă

10 sticle mici fac 3 coroane.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 26 Februarie 1909

Sesura sau greutatea	Calitatea.	Valuta în	
		Kor.	u
1 H. L.	Grâu cel mai frumos.	18	—
"	Grâu mijlociu	17	—
"	Grâu mai slab	16	—
"	Grâu amestecat	13	—
"	Săcară frumoză	12	—
"	Săcară mijlocia	11	—
"	Orz frumos	9	5
"	Orz mijlociu	8	5
"	Ovės frumos	7	—
"	Ovės mijlociu	6	50
"	Cucuruz	10	—
"	Mălaiu (meiu)	11	—
"	Mazăre	20	—
"	Lințe	22	—
"	Fasole	12	—
"	Sămēntă de in	20	—
"	Sămēntă de căneapă	16	—
"	Cartofi	2	50
"	Măzărache	—	—
1 kilă	Carne de vită	1	20
"	Carne de porc	1	28
"	Carne de berbec	—	—
100 kil.	Său de vită prospăt	40	—
"	Său de vită topit	62	—

R. Nr. 29—909

Publicațiune.

Joi în 4 Martie st. n a. c. la 11 oare a. m. se vor vinde pe cale de oferte în scris închise în castelul din Bran următoarele lemnării din revierul pădurilor din Bran:

A) Clasa de exploatare A. I. rândul de tăiere „Zenoaga“. 54 jugăre K circa 10,000 m³ brazi, molizi. Prețul 4 cor. pro m³.

B) Clasa de exploatare A. III., rândul de tăiere „Clobucet“ pa 73.44 K. jugăre circa 4000 m³ brazi, molizi, precum și circa 7000 m³ fag. Prețul 1 m³ brad 3 cor. fag 20 bani.

C) Clasa de exploatare B. (Pădure în apărătura Greutiș), circa 1200 m³ brad, molid pe 30 K jugăre, prețuit 2.50 cor. pro m³.

Ofertele înscris, timbrate și sigilate cu vadiu de 2% după suma oferită sunt a se preda până în 4 Martie a. c. D lui conducător al licitațiunei în castelul din Bran. Se pot preda până în 3 Martie a. c. la 5 oare p. m. și la oficiul silvanal în Brassó.

Condițiile mai detaliate se pot vedea la oficiul silvanal orășenesc în Brassó.

Zărnești, în 15 Febr. 1909.

(507,1-1) Oficiul silvanal orășenesc Zărnești-Brașov.

TIPOGRAFIA A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE ȘTIINȚĂ,
MATEMATICI ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
MATEMATICE

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ HORINTĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
pentru totă speșia de servicii.

BILANȚURI.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori,
Couverts, în toată mărimca.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
ȘI RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE
BILETE DE ÎNMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, în etagiul, înderăpt în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.